NIEUWSBRIEF NR 1 / DEC 93

Zaans Historisch Museum

LAGEDIJK 80 1544 BJ ZAANDIJK TEL. 075-217626

OPEN: DI T/M VR 10-12 EN 14-16; ZO 14-16; MA EN ZA GESLOTEN

Onze meer dan 100 jaar oude vereniging is springlevend. Deze nieuwsbrief is daarvan het bewijs. Via deze publicatie, die wij driemaal per jaar willen uitgeven, houden wij u op de hoogte van diverse actuele zaken betreffende het museum: recente aankopen en schenkingen, restauraties en tentoonstellingen. Met deze nieuwsbrief willen wij het contact met u als (toekomstig?) lid versterken. Graag doen wij een beroep op u om vrienden en bekenden de weg te wijzen naar ons unieke museum en mede lid te worden, voor slechts 25 gulden per jaar. Achter de schermen van het museum wordt een heleboel werk verricht. Het leek ons een goed idee om de mensen die met dit werk bezig zijn aan u voor te stellen. Als eerste in de reeks de beheerder Henk de Wit, die van het museum vol oude voorwerpen een aktueel levend museum weet te maken, dat steeds weer nieuwe verrassingen biedt.

P.W. Middelhoven, voorzitter

Henk de Wit:

beheerder van het Zaans Historisch Museum. Die niet alleen het museum beheert en bezoekers ontvangt en rondleidt, maar ook nog (gaat u er even rustig voor zitten):

Henk de Wit, beheerder

alleraardigste tentoonstellingen organiseert, regelmatig de vitrines opnieuw inricht, de collectie op kaarten registreert en beschrijft, zorgt dat het museum min of meer stofvrij blijft, kleine reparaties verricht aan gebouw en collectie, nieuwe aanwinsten in ontvangst neemt, de zelf aangelegde museumtuin onderhoudt en een bonte serie vragen beantwoordt over Zaanse historie, cultuur en genealogie. Hij heeft een dienstverband van 28 uur per week; overuren - het zal u niet verbazen - maakt hij dus bij voortduring. Daar tilt Henk de Wit overigens niet aan, want alles dat Zaans is ligt hem na aan het hart. Hij is daarin opgevoed, kreeg het door zijn vader - een groot verzamelaar van boeken over de Zaanstreek - met de paplepel ingegoten. Samen zwierven ze door de Zaanstreek en al snel begon Henk zelf boeken te verzamelen en een knipselarchief aan te leggen. In het gastheerschap heeft hij veel plezier. Voordat hij beheerder van het museum werd, waren hij en zijn echtgenote Corrie - uit liefhebberij - koster en kosteres van de Doopsgezinde Vermaning. Zij onderhielden de kerk, schonken er koffie en organiseerden vergaderingen en bijeenkomsten. De liefhebberij was vooral het leuke contact met de mensen. Ook nu doet hij daar veel aan; op rustige dagen gaat hij bijvoorbeeld uitgebreid met bezoekers in de tuin zitten koffie drinken en vertellen over zijn Zaanstreek. Het rondleiden vindt hij leuk en hij zorgt er wel voor dat hij geen 'grammofoonplaat' wordt. Daarvoor dient dat steeds opnieuw inrichten van de vitrines, 'dan moet mijn verhaal ook anders'. Zijn favoriete 'museumstukken' zijn vooral die hele zeldzame stukken waar andere museumbeheerders met jaloerse ogen naar kijken: de unieke linnenpers die in een kast is ingebouwd, het horloge dat nog van Napoleon is geweest en de handstofzuiger. Henk de Wit beschrijft het ding als een soort dubbele, zuigende blaasbalg. En als u zich daar niets bij voor kunt stellen: kom vooral kijken. Bij Henk de Wit bent u welkom. ■

Nieuwe aanwinst

Van de zilveren voorwerpen uit de collectie van het museum zijn slechts enkelen van de hand van Zaanse zilversmeden. De tentoonstelling over Zaanse zilversmeden deze zomer in het Molenmuseum toonde overduidelijk dat zij prachtige werkstukken maakten. Enige maanden geleden mochten wij onze zilvercollectie uitbreiden met een schenking van een zilveren scheepje, gemaakt door de Zaanse zilversmid Schoorl, omstreeks 1923. Op het achterdek van het scheepje, een botter, staat een schuurtje.
Op het houten onderstel staat de tekst "De lekke schuit". Het model is vroeger cadeau gedaan aan de Zaandijker groentehandelaar Klaas Smit, die een bekend revueschrijver was voor het Zaanlandsch Revue Gezelschap. Een van zijn revues droeg dezelfde titel als het scheepje, vandaar de naam.

Zilveren model 'De lekke schuit'

Overige nieuwe aanwinsten

- brandweerstok Westzaan
- signaalhoorn, gebruikt door de dorpsveldwachter van Zaandijk
- enkele naaioefeningen van een huisnaaister uit Zaandam, ca. 1910
- Freek Engel, olieverfschilderij "Koeien te Assendelft, 1944" ■

Marianne Wezenberg, halssieraad

Feestelijk Versierd

Sieraden zijn van alle tijden en bestaan in allerlei soorten en maten: oorbellen, kettingen, armbanden, broches en kragen.

De Zaanse kunstenares Marianne Wezenberg maakt sieraden of lichaamsversieringen in een heel eigen stijl, met ongebruikelijke materialen. Door het gebruik van folie, zilveren nagels en rubber, maar ook plastic of papier, roepen haar sieraden een vreemde spanning op tussen voelen en zien. Op het eerste gezicht lijken het kille en harde materialen, maar bij nader inzien blijken de sieraden soepel en zacht en staan ze heel 'chique'. Opmerkelijk zijn de borstobjecten, die als basisvorm keukengereedschap hebben, zoals schuimspanen, vleesvorken, zeefjes en gardes. De unieke en gedurfde objecten van Marianne Wezenberg worden op aantrekkelijke wijze gecombineerd met de sieraden uit de collectie van het museum. Sieraden in de brede zin van het woord, dus niet alleen voorwerpen van edel metaal, maar ook kanten kragen, manchetten, mutsjes, lintjes en bijvoorbeeld ook de ambtsketen als een eigen soort van sieraad.
Essentieel onderdeel van het Zaans kostuum was de hoofddracht, waarvan de gouden of zilveren sieraden als oorijzers, zijnaalden, kapspelden en voorhoofdsnaalden vaak prachtig versierd waren met juwelen of diamanten. Schilderijen en tekeningen laten zien hoe de Zaanse vrouwen en mannen zich vroeger sierden. Een tentoonstelling voor de feestmaanden, voor iedereen die van versieren houdt.' ■

Voorfinancieringsproject stichting Pal tegen Verval

Het Zaans Historisch Museum is sinds enige tijd een belangrijke 18de eeuwse Zaanse Buffetkast ("Assendelver kast") rijker. Voor de financiering van de kast zal een sponsoractie op touw worden gezet. Sponsoracties vergen echter de nodige tijd. Daarom heeft het Zaans Historisch Museum een beroep gedaan op de stichting Pal tegen Verval. Een van de initiatieven die deze stichting namelijk onlangs heeft genomen is het opzetten van een systeem van voorfinanciering van voorwerpen van blijvende waarde voor de Zaanstreek.

In de praktijk komt het van tijd tot tijd voor dat dergelijke voorwerpen in de handel of op een veiling worden aangeboden, maar dat de financiële middelen om tot aankoop over te gaan op korte termijn helaas ontbreken. Pal tegen Verval is nu doende met het benaderen van personen en instanties die bereid zouden zijn om een bepaald bedrag renteloos beschikbaar te stellen teneinde aankoop mogelijk te maken. Het is de bedoeling om op deze wijze een fonds te creëren waarmee beschikt kan worden over een substantieel bedrag. Zodra definitieve financiering van het voorwerp "rond" is, worden de voorfinanciers terugbetaald. De voorwerpen die op deze wijze (voor)gefinancierd worden, dienen na aankoop te worden toegevoegd aan collecties in de Zaanstreek, die openbaar zijn. Pal tegen Verval heeft inmiddels diverse toezeggingen van personen die bereid zijn deel te nemen aan het project. Met dit initiatief hoopt stichting Pal tegen Verval een bijdrage te kunnen leveren aan het behoud van het Zaanse erfgoed. Secretariaat stichting Pal tegen Verval: H. Pielkenrood, 075-210687. ■

Zaanse buffetkast, 18e eeuw

illustratie museumboekje

Agenda

5 December t/m 30 januari
Feestelijk versierd, sieraden van Marianne Wezenberg in een museale omgeving

Permanent
Nieuwe aanwinsten in de vitrine

Semipermanent
Nieuwe opstelling textiel

Een cadeau voor de feestdagen

Twee publicaties over het museum zijn tegen gereduceerd tarief verkrijgbaar. Het betreft de speciale uitgave van het tijdschrift Anno 1961, met artikelen over het gebouw, de bewoners en de belangrijkste collectieonderdelen. Een bijzondere uitgave in kleur, nu voor vijftien gulden. Voor slechts vijf gulden is een kleiner museumboekje te koop, geïllustreerd met prachtige tekeningen van museumobjecten. ■